

УДК 658:001.8(477)(043.5)

Соколова О.А.
магістрант, спеціальність «Менеджмент та адміністрування»
Борщ В.І.
к.е.н., доцент кафедри менеджменту та інновацій
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

УПРАВЛІНСЬКИЙ КАПІТАЛ: СУТНІСТЬ ТА ПРИРОДА ПОНЯТТЯ

Загальне прискорення розвитку національних та зарубіжних соціо-економічних та промислових систем протягом останніх років ознаменувалося переходом економіки від

індустріального до постіндустріального етапу економічного розвитку, в основі якого лежить інноваційно-інтелектуальна модель розвитку. У період постіндустріального, тобто інноваційного та інформаційно-інтелектуального, етапу економічного зростання українська модель економіки повинна забезпечити процеси модернізації, реструктуризації і розвитку підприємств, економічних галузей та національної економіки в цілому на новій основі – активізації інтелектуального потенціалу суспільства та підвищення якості систем управління.

Це зобов'язує економістів та фахівців з менеджменту якомога ефективніше досліджувати умови, чинники та особливості розвитку держави, її соціально-економічного середовища, регіонів та національних підприємств. Безперечно, інтелектуальний, людський та управлінський капітали стають основними конкурентними перевагами будь-якого підприємства, створюючи у своїй сукупності позитивний імідж країни на міжнародному рівні, та формують конкурентоспроможність підприємства на національному ринку.

Управлінський капітал, на нашу думку, є «мета-капіталом» будь-якої організації, і представлений адекватною якістю її системи менеджменту. При чому, управлінський капітал є похідним від людського капіталу. Проте він охоплює не усю сукупність продуктивних сил організації, а долучає лише вузьку категорію людських ресурсів, діяльність якої направлена на створення та функціонування оптимальної системи менеджменту підприємства (групи підприємств) [1, с. 57].

Концепція управлінського капіталу базується на розумінні того, що управлінські знання, компетенції та професійний досвід менеджерів повинен приносити результат (прибуток), що необхідно розробляти та використовувати механізми його розширеного відтворення з використанням інноваційних чинників соціально-економічного зростання.

Отже, зважаючи на те, що управлінський капітал є специфічним проявом людського капіталу, то виходячи з цієї тези, можна визначити його основні властивості:

- 1) він є невід'ємним від самого керівника;
- 2) його формування та розвиток неможливо без додаткових зусиль індивідуума;
- 3) може бути реалізований тільки через працю свого носія та створення якісної системи управління компанії у сукупності;
- 4) забезпечує організації приріст прибутку за рахунок підвищення продуктивності праці, ефективності та результативності управління організацією, тобто він є одним з факторів підвищення економічної безпеки організації [1, с. 56-57].

Тобто проблема використання та відтворення управлінського капіталу не можлива лише на індивідуальному, організаційному, національному чи міжнародному рівні – вона має вирішуватися у комплексі, забезпечуючи нову якість системи менеджменту в цілому.

В рамках формування управлінського капіталу організації слід визначити наступні завдання, що впливають на його існування:

- 1) формування якісної системи професійного менеджменту організації;
- 2) формування ефективної управлінської команди;
- 3) забезпечення процесів лідерства та командоутворення, пошук «золотого» співвідношення лідерства із владною структурою менеджменту організації;
- 4) забезпечення ефективного процесу функціональної підготовки та професіоналізації кадрів управління;
- 5) забезпечення інноваційної підготовки та розвитку інноваційного мислення усього персоналу організації;
- 6) забезпечення безперервного розвитку персоналу організації як запорука підвищення результативності та ефективності його діяльності;
- 7) формування якісної системи прийняття управлінського рішення як основного «продукту» управлінської діяльності.

Отже, управлінський капітал – це професійна і інтелектуальна система взаємодії членів управлінської команди з метою вирішення проблеми, або комплексу проблем соціально-економічного розвитку малих і великих організаційних будов, які мають базові ресурси, систему пріоритетних цілей і зрозумілі механізми сталого соціально-економічного зростання [2, с. 163].

Хоча проблема вивчення управлінського капіталу є досить актуальною, особливо в результаті переходу економіки від індустріального типу до постіндустріального, що характеризується двома видами: економікою знань та інноваційною економікою, проте наукових розробок в цьому напрямку дуже мало. Досить часто управлінський капітал розглядається у системі наукового дослідження інтелектуального та/чи людського капіталів. Таким чином, постає завдання дослідження проблематики формування та реалізації управлінського капіталу в подальших наукових дослідженнях.

Список використаних джерел:

1. Борщ В.И. Управленческий капитал как особая форма человеческого капитала. Економічна політика держави в умовах трансформаційних змін: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., Україна, м. Сімферополь, 15-16.02.2013 р., Ч. 1. (2). Сімферополь: НО «Economics», 2013. С. 55-57.

2. Кузнецов Е.А. Методологія професіоналізації управлінської діяльності в Україні. Херсон: ОЛДІ ПЛЮС, 2017. 342 с.